ԻՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ – ՍԷՆԷ ՀԱՄԱՐ – ԹԻՎ 86 ՇԱԲԱԹ 18 – ՄԱՅԻՍ – 1855

ԻԼԱՎԷՐ

ՄԷԾՄՈՒԱՑԸ ԶԱՎԱՏԻՍ

ԱՍԻԹԱՆԷ 18 ՄԱՅԻՍ

Կերչ հավաքածը։

Աէքսէն ալթընձը Մէծմուամբզուա իֆատէ վէ պէյան օլունուզու վէճհ իլէ, ալաֆրանկա մայիսին 22 սինտէ Կերչ թէրաֆընա Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզըն պէօյիւք վլասալը վաբօրլարը վէ ուֆագ չարիոը վաբօրլար իլէ եօլա չըգան օն պէշ պին միւթէֆիգէ ասքէրի մահը մէզկուրուն 24 իւնճիւ քէնշէնպէ կիւնիւ թամ էօյլէ վագթը Կերչտէն պիր պուչուգ սահաթ ուզագտա օլան Դամըշ պուրնունա վասլ օլուպ, իպթիտա թօփճու թագըմը իլէ թօփճու ասքէրի վէ պատեհու փիսատէլէր գարայա չըգարըմըշ, վէ Կերչ լիմանընտա խայլըտան խայլը Ռուսիա թիւճարը վէ ուֆագ պէյլիք կէմիլէրի պուլունուզունտան, պունլարը գաչըրմամագ իւզրէ պէօյիւք կէմիլէր աչըգտա գարաղոլ պէքլէյիպ, ուֆագ վաբօրլար վէ թօփ սանտալլարը տախի Ազագ տէնիզի պօզգընտան եանի Էնէնի գալէ պօզգընտան իչէրի կիրբէրէք գըյգա եագլաչըգ օրատա ինթիզարտէ պուլունմուշտար։ Ամ մէզբիւր Դամըշ պուրնունա չըգան ասքէրին Կերչ չէ հրինէ ոտզրու եիբրիսիյինիւ Ռուսիանըն տէօրթ պին գատար մուհաֆազա ասքէրի կէօրսիւքտէ մէմլէքէթի տէրագագ թէրը իսիւպ, խարբճտա օլան թէփէլէրէ չէքիմիշլեր, վէ եաղընը խաֆիֆ գաղագ ամբլըլարը չէհիրտէ գալըպ, մէմլէքէթի, միհիմ մահթ անպարլարընը, պարութխանէլերի, իւչ գըլթա պէյլիք վաբօրունու վէ գրրգ գըլթա թիւճարտ կէմիլէրինի ամէչէ վերիպ, պատեհու պուն լար տախի չիմթալէ տաղլարտա գաչմըշլար։

Միւթէֆիգէ ասքէրի իլէրի եիբրիսիյ վէ Կերչի զապթ իսիւպ, օրատան տախի Ազագ տէնիզի պօզգընտա օլան Էնէնի գալէյի խմթիլա խլէմիշլեր, պուրատա տախի Ռուսիանըն մուհաֆազա ասքէրի, գարշըգելը պիր գաչ թօփ ամթալգատան սօզրա, մահղէն վէ պարութխանէլերի ամէհ շէյիպ, վէ ալթմըշ գատար պութալ վէ ճէտիա թօփլարը չիմիլէյիպ կերիսի չէքիմիշլեր։

Իրմէսի ճիմատա կիւնիւ միւթէֆիգէ ասքէրի թէքմիլէն Կերչէ կիրիպ պիր էյամ արամ վէ խմթիրահէթ իթմաքտէն սօզրա, իպթիտա մէմլէքէթին ատայիշի իշիւն մինատիպ մահալէրէ գարաղոլար նատպ իսիւպ, պատեհու խարիճի պէլրտէ վէ թէփէ մահալլէրտէ թաղիալար եաբարագ մէմլէքէթէ խմթիհգեամ վերմէքլի մէշղուլ օլմուշլար արը։ Թօփ սանտալարը վէ ուֆագ վաբօրլար իլէ Ազագ տէնիզինէ կիրէն ամիրալլար, թիւճարտ կէմիլէրինտէն պաղլարը-նան ամէթ շինի սէօյիւնտիրիպ զապթ իթմիշլեր. անճագ Ռուսիա վաբօրլարը թէքմիլէն եանլպ զայ օլմուշլար արը։ Տէֆթէրխանէլէր վէ տէվլէթէ միւթալիք թահրիրատը տախի Կերչ Կօվէրնատորու ալըպ գաչար իքէն, միւթէֆիգէ ասքէրինին էլինէ տիւշիպ խայլը էսրարատ վէ մուխապէրատը միւհիմմէյէ վագբֆ օլունմուշտուր. պու տէֆթէրլէրտէն աղնաշլան Կերչտէ

160 պին թօպրա եուրտաֆ.
360 պին թօպրա պուզայ.
100 պին թօպրա ուն.

վէ 36 պին գանթար մատէն քէօմիւրիւ վարըմըշ. պու քէօմիւր թէքմիլէն միւթէֆիգէ ասքէրինին էլինէ տիւշիպ ֆագատ զախիրէլէրին քէք աղը ամէչտէն գուրթարըլապիլմիշ տիր. քէզալիք չիմիլէնմիշ օլան մէզքիւր ալթմըշ թօփ, սէքիզի զայէթ քէպիր վէ քէքսան թօփու օլարագ վէ վաֆիր կիւլէ վէ խումպարա, վէ վաֆիր թէլէզաֆ թէլի տախի միւթէֆիքէ ասքէրի եէտինէ տիւշմիւշ տիւր։ Պու թէլլեր Կերչտէն Ընաբայա վագ օլունաճագմըշ տէնիյօր։

Իշթէ պու վէճհիլէ պու Ազագ տէնիզինին գաբուսու մագամընտա օլան Կերչ վէ Էնէնի գալէ պիր աղըզ օթու գալարրըմայարագ զապթ օլունուպ, Ընաբա գալէսի տախի պունա ճիվար օլուզունտան, վէ Ընբապթ եօլու տախի Կերչին արգասընտա պուլունուզունտան, տուէլը միւթէֆիգէ պու միւթէնա մահալի մէրքէզ իսիւպ, եագընտա կէրէք Ընաբա գալէսինին վէ կէրէք Ընբապթ եօլունուն զապթընա տախի պուրատան ասքէր կէօնտէրիլէճէք տիր։

Սէվաստօփօլ հավաքածը։

Դէզալիք կէչէն մէճմուատէ իֆատէ օլունուզու վէճհիլէ, մահը մայիսին 24 իւնճիւ կէճէսի ճէնէրալ Դանրօպկը իլի ֆրրգա Ֆրանսըզ ասքէրի վէ Օսմանլը, Ինկիլիզ, վէ Սարտինիա ասքէրի վէ 80 թօփ իլէ Ճէրնայա ճիվարընտա օլան Ռուսիա օրատուսու իւզէրինէ կէճէլէյին եիբրիսիյ իսիւպ, էօնտէ ամբլը թօփճուլարը վէ ամթալարը օլուզունտան պունլար պիր էյամ ամթէշ իմթաքտէն սօզրա քէօփրիւլէրին մուհաֆազարնա թայէին օլունան Ռուսիա ասքէրի տաղըլպ, միւթէֆիգէ ասքէրի տախի քէօփրիւյիւ սաղ թէրաֆա կէչիպ Ռուսիանըն էօնտէ օլան գարաղոլարընը տաղըլթրգատան սօզրա թէքրար պէրի թէրաֆա կէչիպ վէ թէփէլէրէ թապիա եաբըպ օրատա գուրմուշլար արը վէ ճէնէրալ Էրլիսիֆ | օրտ Ֆակլան, Լօսմէր փաշա վէ ճէնէրալ | ա Մարմօրա պու մահալտէ հաղը օլուպ, եագընտա Ռուսիանըն պէօյիւք օրատուսու իւզէրինէ տախի հիւճիւմ իսիւպ վէ վուրուպ տաղըլթըպ էօթէ թէրաֆա կէչէճէք օլուուգլարընտան ախշամա սապահա պու թէրաֆատան տախի պիր միւթէնա հավատխ զուհուր իթմէսի մէմուլտուր։

— Էնէնէ մահը մէզկուրուն 23 իւնճիւ, վէ 24 իւնճիւ կէճէլէրի սէվասթօփօլուն Դարանթինա թէրաֆընտա օլան կիզլի թապիալարտան Ռուսիալըլար օն պին ասքէր իլէ իքի տէֆա Ֆրանսըզ իւզէրինէ հիւճիւմ իսիւպ, Ֆրանսըզլար տախի իֆրատ մուգավէմէթ կէօսթէրտիքլէրինտէն, ալթը տէֆա. վէ քիւլի թէլէֆլէ պու կիզլի թապիալար պիրի պիրինտէն ալընըպ Նիհայէթ էն միւթէնա վէ Սէվասթօփօլա եագընն մահալէր, Ֆրանսըզըն էլինտէ գալմըշ արը։

Պու ճէնկտէ Ֆրանսըզտան 1200 նէֆէր վէ 20 զապիթ թէլէֆ օլմուշ օլուպ, Ռուսիալըլար տախի իքի սահաթ միւթարէքէ թալէպ իթմիշ օլտուգլարընտան, միւտաէթը մէզկուրէտէ 1600 ճէնազէ տէֆն օլունուպ եարալալարըն սայրսը մալիւմ օլամամըշ արը։

Ե-բրէոնը պաղը Դ-ուինա հավաքածը։

Ընսթրիա տէվլէթի Ռուսիայա իտէճէյի սօն թէքլիֆին միւրէթինի մայիսին օն եէտինճի կիւնիւ Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ տէվլէթլէրինէ տախի իրսալ էյլէմիշ տիր։ Պու թէքլիֆլէրի Ռուսիա տէվլէթի գատուլ իմմէտիսի հալտէ Ընսթրիանըն տուէլը զարպիյէտէ պիլ ֆիիլ մուալէնէթ իտէճէյի տախի մուգաբրէր պուլունմուշ տուր տէնիյօր։

— Վիէնա մէշվէրէթինէ թէքրար պաշլանտըղը հավատխի սօղրատան կէլէն թահրիրատ իլէ թատտիգ օլունմամըշ իսէ տէ, սահիհ վէ զայրը սահիհ օլտուզու հէնիզ մալիւմ օլամամըշ տըր։

— Բարլամէնթօ մէճլիսինտէ, Լօրտ Կրէյ միւսալէհէ իշիւն իրատ իտէճէյի նուրթգու պիր գաչ մէճլիս կէրիսէ թէվգիֆ էյլէմիշ տիր։

— Ֆրանսա իմբէրատորունա գատտ իտէն Ռիանօրինին գաթլի հիւքմիւ իճրա օլունուպ, այրն օն պէշինտէ շաֆագ վագթը Բարիստէ գաթիլլէրէ մախսուս օլան մէյտանտա պաշը քէսիլմիշ տիր։

— Պալթիգտէ Ինկիլիզ տօնանմասը ան պէ ան իլէրիլէ մէքտէ օլուպ, խայլաճա Ռուսիա թիւճար կէմիլէրի տախի զապթ իթմիշլէր տիր։

1855 սէնէսի Ընդրել 17 սինէք ագա օրանա Վ Էնէնա Դէշվէրէիինին մաղլումատը գը։

Աէռէն ալընընը Դճմուատէն պագիէ։

ԲՐԷՆՍ ԿՕՐՉԱՒՕՓ։ Վագտտա թէրաֆէյինին հիւանիւ ըզլասը շարթը մէվճուտ օլտուզու հալտէ, նամուտտա տօգուճանճագ պիր շէյ տէ գալմադ. վէ թամ պու միւլահազայէ մէպնի Ռուսիա տէվլէթի տախի թուճնա նէհրինէ միւթատալիգ օլան մուգավէլտէթ հիւանիւ ըզլասընը տիրիզ իթմէտի։ Ընճագ Գարտա տէնիզտէ օլան Ռուսիա գուվվէթինին թէնզիլի պաշգա պիր մատտէ տիր։ Պու ճիւմլէ պու մատտէ հագգընտտա տախի, հէր նէ թէքլիֆ օլուր իսէ օլսուն միւթալտայա շայան օլմայարագ հէմմէն բիտտա օլունճագ արը տտա տէյէմմէմ քէնտի պաշըմա, անճագ իշիմիպէ կէլմէյէն թէքլիֆէ հիւանիւ ըզլամը վէրմէմէք հուգուգումատան տախի վագ կէչէմէմ։

ՔՕՆԹ ՈՒԷՍԹՄՕՐԼԷՆՏ։ Թուճնա նէհրի քէնարլարընտա տահիպ օլան տէվլէթլէր պէյնինտէ հիւանիւ ըզլա վէ պիլ մուգապէլէ իթթիֆագ մատտէսինի, Ռուսիա մուբախատարը տախի ըհտտա իթմէզլէր, մէմուլ իսէ-բիմ։

ԱԱԼԻ ԲԱՇԱ։ Ռուսիա մուբախխասընին իֆատտաթը իւզէրինէ, մէսելէ պիր հիյեէթը ճէտիտէ քէսպ իթմիշ օլտուզունտան, պէնիմ ըէյիմ տախի Ֆրանսա տէվլէթի խարիճիյէ նաղլրընընն ըէյինէ մութապլգ արը, եանի պու պատտէ միւթէֆիգլէր հէր նէ թէքլիֆ իտէճէրլէր իսէ, էվվէլտէն իթթիֆագ վէ իմմիղաճ իթմէլի տիրլեր։ Զիւնքի հէր մուբախխաս քէնտի պաշընա պիր սիւրէթը թանզիմսիզ մէյտանա չըգարտըղը հալտէ, պունլարըն իւզէրինէ մութապագաթլէ իմմիղաճ իթմէք նատրլ օլապիլիր։ Հաթտա պու եօլտա հարեքէթ, միւթէֆիգ տէվլէթլէրին պիրպիրի իլէ միւթահիւտ օլտուգլարը ուսուլա տախի մուզայիր կէլիր։ Վէ նիհայէթ շուճնու տախի իլավէ իտէրիմ քի, հէր տէվլէթին նամուսունա տօգունմայարագ շումէօրէնին հալը իւ թէավլէսինէ, Ռուսիանըն պահրը սիյահտէ օլան գուվվէթինին թէնզիլինտէն պաշգա պիր թարիգ պուլունամագ։

ՔՕՆԹ ՊՈՒԼ։ Պունտան պէյլէ վագի օլաճագ միւզաքերաթմըզըն Ռուսիա տէվլէթինտէն կէլէն ճէվապ իւզէրինէ պիտա օլունմայաճագը իֆրատ թէկէսսիւֆ իտէճէք պիր քէյֆիյէթ տիր։ Իյէ քէլամը նէ նիյէթ խալիսանէ իլէ Ռուսիա տէվլէթինէ թէքլիֆ իթմէմիզին գատրինի պու տէվլէթ հէմ պիլիպ, վէ հէմ տէ պու թէքլիֆին, մէսելէնին հիւանիւ նէթիճէ պուլմասընա նէ մէրթէպէ պիր սուհուլէթ օլտուզունու բանա ֆէհմ իտէրէք միւճիպլինճէ հարեքէթ իթմէլի խիրէր, պու իսի պիրիմ արզիւմիզ։ Կէլէլիմ Ֆրանսա խարիճիյէ նաղլրընընն պու պատտէ պիպլերէ խարաղ խլէտիսի թէտպիրէ, պու թէտպիր պուլունտուզումա գալէրէ, վէ պու անէտէք մուվաֆֆագկէթլէ սիւլիւք իթմէյիմիզ թարիգինին նէթիճէյի խայրիյէ վէ թատպիրէսի տիր։ Հաթտա պու թէտպիրտէ հիչ պիր տէվլէթէ գարշը պիր տատրը խուսուսէթ կէօրիւնմէմէսինէ մատտա, մուգավէլաթը սէրիան վէ պիլ սուհուլ վիւճիւտ կէլմէսինէ տախի միւէսսէր օլաճագ մէրթէպէտտէ տիր։

Մ. ՏՐՈՒԷՆ ՏԸ ԼԻՒԻ։ Դէկլամէր էր իքի ահանամէսինէ ասրլ միւրատ, միւթէֆիգ տէվլէթլէր Ռուսիա իլէ միւսալէհէ շարթլարընա կիրիշմէզտէն էվվէլճէ, պէյնլէրինտէ պիր հիւանիւ իմմիղաճ իթմէյէ միւթահիւտ օլմագ տէմէք օլտուզու խապթ օլունտուզու կիպի, շու մուգավէլաթըն միւզաքերաթընտա պիր թէրաֆատան Ռուսիա տէվլէթի եալընը օլարագ, վէ տիկէր թէրաֆատան միւթէֆիգ տէվլէթլէր պիր վիւճուտ օլարագ մէճլիս օլմալարը թապիաթը մանալահաթատան իճագ իտէր պիր քէյֆիյէթ տիր։ Իրէնս Կօրչագօֆ Ընսթրիանըն տուէլը զարպիյէ իլէ օլան իմթիֆագընը ինքեար իտէճէյիպ, անճագ պիլ ֆիիլ ճէնկտէ պուլունան տէվլէթլէր իլէ, պունլարա միւթէֆիգ օլարագ պիլ ֆիիլ ճէնկտէ պուլունմայան տէվլէթ պէյնինտէ պիր ֆէրգ պուլմայա չալըշըր։ Դէկլամէր էր իքի ահանամէսի, միւսալէ հէյէտատա օլան մէվզուը գատրարըշարը մագ իւզրէ թանզիմ գրլընմըշ օլտուզունատան, պու մանայա օ վագրթատան պէրիւ քիմսէ գարշը կէլմէսի, վէ մէշվէրէթին ահքամընճա սուլհ վագի օլմասընը հալտէ, պունտա մումանաթ իտէն հանկը տէվլէթ օլտուզունա հիւքմ իթմէյէ ան Ընսթրիա

տէվլէթինին սէրպէսթիէթ վէ սէլա-
հիյէթի օլսուզունուտա քիմսէ ին-
քեար իսէմէզ։

ՊԱՐՈՆ ՊՈՒՐԳԷՆԷ։ Հէր մու-
բախասա մէշվէրէթին միւզաքէրաթը-
նա տախիլ օլսուզու հալտէ, եինէ
բէյնանէ սէրպէսթ օլաճագ տը-
պունա քիմսէնին շիւսկէսի եօգ
տուր. լաքին միւշմէնը ամմէյէ դար-
շը պիր թէտպիր միւշնիւլտիւյիւ
հալտէ տախի, ճիւմլէնին էֆքէարը
պիր եէրէ կէլէրէք ումումի պիր
իմթիթիֆագը էյլէմ օլաճաղը տախի
թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր։

Մ. ԹԻԹՕՖ։ Ռուսիա տէվլէթի
Աւսթրիա տէվլէթինին խասամ ետ-
իսօտ տիւշմէնի տէյիլ տիր։ Վէ մէշ-
վէրէթէ թէբլիֆ օլունան պու թա-
րիդ, ումումի մէշվէրէթտէն տրշարը
պիր պաշգա մէշվէրէթ տահա թէշ-
քիլ իմմէք աէմէք տիր։ Վէ պունուն
իմբասընա տախի գալգըշըլըրը հալ-
տէ, ֆէվթ օլաճագ վագըթ տախի
զայէթ քէտէր իսէճէք պիր քէյֆիէթ
տիր։

Մ. ՏՐՈՒԷՆ ՏԸ ԼԻՒԻ։ Պէնիմ
թէբլիֆիմ նէ եէնի պիր շէյ տիր,
նէ տէ հագգանիէթտէն տրշարը տը-
ր։ Ֆրանսա տէվլէթինին, քէնտի միւ-
թէֆիգլէրի իլէ իսթիշարէ իմմէյէ
էլվէթտէ հագգը վար տը-ր։ Վէ պունուն
էյէր պիր վագթ զայաթը ջրգա-
ճագ իսէ, օ զայաթա տէյիլ պու
պէնիմ թէբլիֆիմ, իլլա պունուն
մուզայիրի օլան հալ սէպէպ օլմուշ
տուր. տահա աչրդ սէյլէյէլիմ,
միւթէֆիգլէր Ռուսիա տէվլէթին-
տէն իլք քէլամը պէքլէր օլսուգլը-
րընան, քէնտիլէրինին պու պապատ
պիր հազրլուգլարը եօղուտու։ Մա-
ատամ քի շիմտի պէյլէ օլսու, շիմտի
պիլ իմթիթիֆագ վէ միւմքին մէրմէ-
պէ տղ վագթ զարֆընատա պիր թէտ-
պիր միւշնիմէլի տիրլէր։

ՔՕՆԹ ՊՈՒԼ։ Պու թէտպիրի միւ-
քեաղէմաթէ ատտա իմթիթաղ օլսուն-
մագ իւզրէ գապուլ վէ թահսին ի-
տէրիմ, վէ պունուն գուվվէտէն ֆի-
իլէ կէթիրիլմէսինտէն պաղը մէրմէ-
պէ մէնֆատաթ տախի մէմուլ իսէրիմ։
Հաթտա պունուն ագտէմ միւզաքէ-
րէ գելընան էքի շարթ հագգընատա
տախի պու մէնֆատաթ պիլ ֆիիլ միւ-
շահէտէ գելընմըշ տը-ր։ Լյանի հէր
քէս բէյնինտէ սէրպէսթ օլարագ մաթ-
լուպ օլան մէնֆատաթ տախի հասըլ
օլմուշ տուր։

Մ. ԹԻԹՕՖ։ Իկք լագըրտըը պա-
պը Աւլեկ վէրմէք կէրէք թապիաթը
մասլահաթէ վէ կէրէք պուլունուզ-
մուզ հալէ հէր ճիհէթտէն զկյա-
տէ մուվաֆքգ կէ օրիւնիւյօր պիզէրէ։

Մ. ՏՐՈՒԷՆ ՏԸ ԼԻՒԻ։ Միւթէ-
ֆիգլէր պէր վէճհը մուգատատէմէ
պէյնէլէրինտէ իսթիշարէյէ օթու բա-
ճագ օլսուգլարընատա, իլք քէլամը
Օսմանը մուբախասընա վէրմէյէ
հէր վէճհ իլէ ճահա իւ զայրէթ իսէ-
ճէք տիրլէր։

Լէվմը մէգքիւ բոէ մէճլիս իսթիթամ
պուլուպ, պիր տահա հանկը կիւն
թօփլանտաճագ լարընը մուբախասալար
պէյնէլէրինտէ մուխապէրէ իմմէյէ միւ-
թահիտ օլսուլար։

Մէջիտ Վ ԷՖԷՆԴԻ Ռէշիտ էֆէնտիյէ 1855
սէնէսի ապրիլին օն փօֆուշէնպա ագպ օ-
ւրուան Ռէճէպ էֆէնտիյէ մաղպաիասը տը-ր։

Լյվվէլքի մէճլիսին մաղպաթասը
թէքմիլէն գրատաթ օլունուպ ճիւմլէ
թէրաֆընատա թատատիպ օլսուգ-
ատան սօղրա, իւշիւնճիւ մատատէնին
միւզաքէրաթընա թէքբարէն վէ շու-
վէճհ իլէ մուպաշէրէթ գրընմըշ տը-ր։

Մ. ՏՐՈՒԷՆ ՏԸ ԼԻՒԻ։ Պու իւ-
շիւնճիւ մատատէնին իբի ճիհէթէ քէ-
ֆալէթ վէ թէմինատ սայրըճաղընը
խղահ իլէտի։ Տէվլէթը Օսմանիէ-
նին պաղասը Լյուրբանին մուվաղէ-
նէսինէ տահա պիր միւհքէմճէ բապթ
օլունմասը մատատէսի պաշլըճա տէվ-
լէթը միւշարայէհանին մէնֆատաթը
մախասուսէսինտէն պու լունատուզուն-
տան, Ֆրանսա տէվլէթի խարիճիյէ
նազիրը միւշարայէհ Տրուէն տը Լիւ-
Լաշի բաշտը քէլամ տավէթ ի-
տիւպ պու պապատ հէր նէ իֆատա-
թը վար իսէ, պէյան իմմէլէրինի
թէքլիֆ իյլէտի։

ԱԱԼԻ ԲԱՇԱ։ Պու իւշիւնճիւ
մատատէ շու սիւրէթ վէ շու գարար
իլէ մէճլիստէ օլունապիլէճէք պիր բա-
տէտէ թէսվիէ ըէպիր օլապիլիր տէ-
յիպ տէրատէսթի օլան սիւրէթը թատ-
զիմէյէ մէճբուր իլմատի քի
պու տուր։

«Միւթահիտ պուլունան տէվլէթ-
լէր, տէվլէթը Օսմանիյէնին տախի,
Տուէրլը Լյուրբա պէյնինտէ մէրի վէ-
ճարի օլան հուգուգու ումումիյէ
տայրէսինէ ալնմասընա վէ պունուն
տան հասըլ օլաճագ մէնֆատաթա
հիսսէտար օլմասընա թանիպ վէ
խահիշքէր պուլունուսգլարընատան,
պունատան պէյրէ տէվլէթը միւշա-
բայէհանին տախի պու իմթիֆա-
գէ տուխուլ տայրէյի մէգրիս բէ-
նին թէմամիյէթի ատտա օլունաճաճ-
զընա քէզալք տէվլէթը Օսմանիյէ
մէմալիքինին թէմամիյէթի, վէ իս-
թիգլալիյէթի մուվազէնէյը ումու-
միյէ շարթը միւսիթագիլ տէյիս
գապուլ օլունարագ, ճիւմլէ թէ-
բաֆընատան պիլ մուգատէլէ պու ի-
քի խուսուսա տախի բայէթ օլսուն-
մասը թահիւա գելընմըշ տը-ր։

Տէվլէթը Օսմանիյէ խարիճիյէ
նազիրընին մէյտանա գօտատ զու պու
սիւրէթը թանզիմիյէյէ, էրէք Ինգի-
լէզ վէ կէրէք Ֆրանսըզ մուբախասա-
լարը սէրիան վէ թէքմիլէն մուվաֆա-
գաթ կէօսթէրտիլէր։ Ռուսիա մու-
բախասալարը տախի պու սիւրէթէ
ըզրա կէօսթէրիպ, անճագ բէյ վէ
էֆքէարլէրինի խղահ իմթիքատ,
պունատան Ռուսիա տէվլէթի, մէմալի-
քի Օսմանիյէնին թէմամիյէթինէ
պիր քէֆալէթ իտէր կիպի ադնաշըլ-
մայաճաղընը տախի խասսէթէն պէ-
յան իլէ տիրլէր։

Մ. ՏՐՈՒԷՆ ՏԸ ԼԻՒԻ։ Պու ու-
մումէն ատտա տէյի գապուլ օլունան
մատատէնին տահա պիր թէտպիգատ
վէ թէմամի իլէ ադնաշըլմասը իշիւն,
եէնիտէն պիր պէնատ գալէմէ ալմա-
սընը թէբիրիֆ իսիւպ միւճիպլինճէ
գապուլ օլունմուշ տուր։

ՔՕՆԹ ՊՈՒԼ։ Տէվլէթը Օսմա-
նիյէ պու մուահէտէյի իմզա իսէն
տէվլէթլէրին պիրի իլէ վագթը իլէ
պօղաս շուպ խուսուսմէթ պուլունա-
պիլիր օլասուզունատան պիր իբինճի
պէնատ տահա թանզիմինի թէբլիֆ ի-
տիւպ, պու իբինճի պէնատ Ա. հարֆը
իլէ պիրինճի պէնատ մէրպութ պու-
լունանճագ տը-ր։ Իշթէ ի շիւնճիւ
մատատէնին պիր պէնատ պու վէճհիլէ
թէմամիյէ պուլմուշ օլասուզունատան,
Ռուսիանին Դարա տէնիզատ զայէ պէ-
յի նուֆուզունուն թէնզիլի միւգա-
քէրաթընա տախի պէր վէճհը տէթի
մուպաշէրէթ գրընմըշ տը-ր։

Մ. ՏՐՈՒԷՆ ՏԸ ԼԻՒԻ։ Լյվվէլա
պու պապատ քէնտի էֆքէարընը խղ-
հ իտիւպ Ռուսիանին պահրը սիյահ-
տէ օլան նուֆուզունուն թէնզիլի
միւճէրրէտ պահրը մէզպուրատա օլան
ատնանմասընին թէնզիլինէ մէնութ-
տուր, վէ պունատան զկյատէ միւէս-
սիր, վէ թապիսէթը հալէ մուվաֆքգ
պիր սիւրէթ օլամագ տէտի։ Վէ Ռու-
սիա տէվլէթի պահրը սիյահտէ օլան
զալէպէյի նուֆուզինի թէնզիլ իթմէք
ատատընը գապուլ իթմիշ օլսուզուն-
ատան շիմտի տէ Ռուսիա մուբախ-
խասալարընին տէօնիւպ պու գուվ-
վէթին թէնզիլի, հէր նէ սիւ-
րէթլէ օլսուբ իսէ տէ, մանթպուս-
մուզ օլան իմբէրատորուն հուգուգ-
գու հիւքիւմէթինէ մուզայիր կէլիր
տէ մէլէրինէ Ֆրանսըզ տէվլէթի պիր
վէճհիլէ մէմուլ իթմէզ իսի։ Սիւսիւ
Տրուէն տը Լիւի թէբբար քէլամ
աղաղ իտիւպ, հէր ահտանամէ, հու-
գուգու հիւքիւմէթէ ազ չօգ տօ-
գունուբ, վէ իսթիգլալիյէթ տայրէ-
սինի քիւչիւլթիւբ պիր մատատ տիր։
Անճագ հէր ահտանամէ հիւսնիւ բըզ-
իլէ գապուլ օլունուբ օլտուզունատան
պիր հիւքիւմտարընն մէմնէտ վէ նա-
մուսունա տա տօգունամագ։

Պոգիսի Կելէճէх Ֆէճմո-ապա։

Շ.ԱՐԴ ՍԻՓԻՐԻ

ԻՐԻՆՃԻ ՓԱՍԸԼ

ՄԷՎԼԱՏԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

Աէ-ոէն ալԸընճը Ֆէճմո-ապան պոգիյէ։

„Իմտի մալիմ օլան ատօրթ ա-
սաս իւզրինէ միւքեալէ մէյէ կիրիշ-
մէյէ բաղը օլմամըզ, միւճէրրէտ Ա-
ւրսթրիանին խասթրընա բիայէթէն,
վէ ատվէթը միւշարայէհայը սիւրէ-
թի թէտաֆի վէ թէհարրիւզատ պիր
իմթիթիֆագ ճէլպ իմմէք, վէ պիւ-
թիւն Ալէմանիյա պիր նըշանէյի
տոպ իւ ինսաֆ կէօսթէրմէք մագսէ-
սինէ մէպնի օլսուպ, ֆագաթ ճէնկ
վուգուաթը իճապընճա սայրը հէր
նէ պաշգա թէքլիֆ լազըմ կէլիր իսէ
պունա տախի սելահիյէթտէն ֆարիգ
օլունմամըշ ըաը։

„Անճագ պու տոպ իւ ինսաֆա
բայէթ օլունմագ խուսուսի պիզէրէ
հէր նէ գատար աղը օթուրմուշ իսէ
տէ, միւթէֆիգիմիզ օլան ատվէթ-
լէրին նէ մուհաֆազասընա գալգըշ-
սըգլարը մասլահաթա վէ նէ տէ նա-
մուսպարընա տօգունուբ պիր շէյ եօ-
զուտուս. չիւնքի պէյլէ տէ օլմասա,
պունա բաղը օլամայաճագլարը աշի-
քեար իսի։ Վէ վագտա շու խուս-
սուսատա եալընըզ ինի շըգգ վար ըտր,
եա օտուբ քի շու միւքեալէմէտէն
պիր նէթիճէյի խայրլիյէ շըգգաճագ վէ
եա տա պէյնուտէ օլաճագ ըտը. էյէր
նէթիճէսի խայր օլսա, պու էմնիյէթ
ատտա օլունան ատօրթ մատատէտէն
պիւթիւն Լյուրբա էյլէ պիր մէնֆա-
թաթ էտինէճէք իսի քի, ատօրթ մահ
ապատէմ Քօնթ Ալէքսանտր, պունու
Ռուսիա ատվէթի ատճագ օն ամնէ վէ
պէտապատի պիր ճէնկատէն սօղրա վէ-
րէպիլիր ատմիշ իսի։ Լյէր միւքեալէ-
մէ պէյնուտէ օլաճագ իսէ, օ վա-
գրթի Աւսթրիա ատվէթի տախի քէն-
տի վատի իւզրէ պիզիմ իլէ պէրապէր
Ռուսիա իւզրինէ թէարրիւզ գալ-
գըշաճաղընատան միւքեալէ մէտ վեր-
տիի բէյ վէ իհթիարատը իլէ թահսիլ
իտէմէյէճէյինի օ վագթի ճէնկատ վէ
սիլահը մարիֆէթի իլէ էտինէճէյի տէ
աշիքեար իսի. իմտի հէր հանկը նէ-
թիճէ հասըլ օլսա տայիմա միւքեալէ-
մէյէ էլ վուրմագ խայրըը օլսուպ, պիր
թէրաֆատան Ալիէնատա մէշվէրէթ
վէ պիր թէրաֆատան Գրբրմատա մու-
հարէպէ, պու իսի տատէլը միւթէ-
ֆիգէնին տաբլ մէրամ վէ տահէհ մագ-
սէտէրի։

Կելելիմ միւսալէ հայէ շարթ պէ-
յան օլունան մատատէլէրէ, պու
շարթլարատան զկյատէ հագգանիյէթէ
մագրուն վէ Լյուրբանին հուգուգ վէ
մէնֆատաթընա մուվաֆքգ շէյ օլամագ.
վէ պու շարթլար նէ էֆքեար վէ նէ
մագսէտէ վասլ օլմագ մէմուլ իլէ մէյ-
տանա գօնմուշ իսէ, օ էֆքեարը վէ օ
մագսէտի ֆասլ վէ խղահ իթմէքտէ
քէյֆիէթ տահա սարիհ պիր սիւրէթ-
տէ տաշնաշըլըը օլսուզունատան, պէր
վէճհը տէթի պէյան օլունուբ.

„Պիրինճի շարթ ահքեամընճա,
Ռուսիանին Ուլահ Պուղատան վէ Սըրպ
մէմալիքլէրի իւզրինէ օլան հիմայէ-
թի ֆէսխ օլունուպտա, մէմալիքի
մէզկուրէնին պու իմթիազաթը, պիլ
իթթիֆագ Լյուրբա տէվլէթլէրինին
թահթը նէզարէթինէ էտիալ գելը-
տըը հալտէ, Ռուսիանին էսկի ահտ-
նամէլէրի միւգթէզասընճա իտտաա
խլէտիյի հուգուգ ֆէսխ վէ զայիլ օ-
լուր, քի, Ռուսիա տէվլէթի տայիմա
պու հուգուգա իսթինատէն, շարգ
ահալիսինի թահթը նուֆուզունա
ճէլպ, վէ Օսմանը տէվլէթինէ հիւքմ
վէ Աւսթրիայա էն զայիֆ թէրաֆը-
ատան եագլաշմայա, վէ Լյուրբանին ա-
սայիշ վէ իսթիրահէթինի ֆէսխ իթ-
մէյէ գալգըշմըշ վէ գալգըշմագատա իսի։

„Իրինճի շարթ, թունատատա սէյ-
ըը սէ ֆայինին սէրպէսթիյէթինի իլ-
թիզամ իտէր պիր քէյֆիէթ օլսուզ-
ունատան, պու շարթըն ահքեամը
տախի վիճիատ կէլտիքտէ. հէր միլ-
լէթին թիճարէթի սերպէսթ օլսուպ,
վէ կէրէք իհթիրազ վէ կէրէք մումա-
նատաթը սայիրէտէն գուրթուլուպ,
պու պէյիք ըրմաղընն աղզը, սէր-
վէթ վէ էմնիէթլէրինէ պարա օլսու-
զու տէվլէթլէրէ տախի տայիմա ա-
ջրգ տէմէք օլսը։

Տէօրթունճիւ մատատէ, հէմ տէվ-
լէթը Օսմանիյէյի Ռումի թէպասալէ-
րինին իմթիազաթը մէզհէպիէսի պա-
պընատա Ռուսիանին իտտաա իթթիֆ
հիմայէթատէն գուրթարըպ, վէ հէմ
տէ էվվէլբրինտէն զկյատէ մէզհէպճէ
սերպէսթիյէթ հասրլ իսիւպ, էօթէ-
տէն պէրիւ Ռուսիա իմբէրատորը-
ընին մէզհէպ մուհաֆազասը փէր-
տէսի իլէ սէթթ իթթիֆաքլէրի բօլնիթի-
գա իլէ տէվլէթը Օսմանիյէյէ տեր-
քեար օլան գաստէրընի մէքա վէ զա-
յիլ իսէր պիր քէյֆիէթ տիր։

„Կելելիմ իւ շիւնճիւ շարթա, պու-
մատատէ Ռուսիանին Դարա տէնիզատ
օլան գուվվէթինին թէնզիլի տէմէք
օլսուզունատան, էն էհէմմ վէ էն զի-
յատէ գիյլ իւ գալէ միւճիպ օլաճա-
ղը տէրքեար իսիւնէն պու մատա-
տէնին բէսմէն խղահընը մախսուսէն
սօն մուպահէսէյէ պրագմատըզ իճապ
իթթի. վէ վագտա պու մատատէնին
նատրլ ադնաշըլըճագ օլսուզու տախի
աղիմ վէ միւթէնա պիր պահս տրը։
Պէյլէ պիր մատատէյի միւհմմէտէ
թէճնիս մանալը լաֆզար գուլլան-
մագ քիմսէ ինսիտէ թէճվիզ օլունա-
մագ, վէ միւթէֆիգ տէվլէթլէր
պու իտտաալէրինին ատլ ու հագգա-
նիյէթէ մուվաֆքգ օլսուզունա շիպ-
հէլերի օլմասընատան. պունու աշի-
քեարէն իգրար իթմէքտէն տախի
պիր իհթիրազ իսէ մէզքէր։ Ռուսիա
տէվլէթի պիւթիւն Դարա տէնիզի
տատէթա պիր Ռուս կէօրիւ հիյէթինտէ
վազ իթմիշ իսի. աղզը աղզը, պահրիյէ
գուվվէթինէ միւթատալիգ, վէ պի-
րինճի տէրէճէտէ գալէրէր եաբաբ-
բարագ լիմանլարընա մէթանէթ վէր-
միշ, միւատալէթ վէ էսրար, պու ի-
քի թարիգէլ քիւլ խէթլիւ հարպ կէ-
միլերի թէատրիք իթմիշ, վէ պայաղը-
ճա պիւթիւն Դարա տէնիզի քէնտի-
նէ մրունհասը իսիպ, Դօսթանթի-
նիյէյի տատէթա ուզագատան վէ տա-
յիմի պիր սիւրէթատ մուհասէրէ իթ-
միշ կիպի իսի։

Պոգիսի Կելէճէх Ֆէճմո-ապա։

Ընթանէտ Դաշգգընը չարա-
սուսունատա չարշամպա կէճէսի, իբի
Դաշգգը վէ իբի Զուպուգճու տիւ-
քեանլարընը իրրսրզլար աչրպ, վէ
պիր տիւքեանին տէրուինէ բաչավ-
բա իլէ աթէշ գօմուշլար իսէ տէ,
բաչավալար աթէշ ալմատրընատան
համտ օլսուն պիր գազա զուհուր իթ-
միպ, քէտէր տախի օլմամըշ տը-ր։

ՄԻՒԼԼԻՓԻ ԴԱՉԷԹԱ
ՅՈՎՍԷՓ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Ց. ՄԻՒՏԷՆՏԻՍԵԱՆՑ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆՏԷ